

Openbaar Ministerie
Parket Procureur-Generaal

Curaçao | Sint Maarten | Bonaire, Sint Eustatius & Saba

Aanwijzing voorlichting opsporing en vervolging (2016.03)

Rechtskarakter

Aanwijzing i.d.z.v. artikel 5 lid 4 Rijkswet Openbare Ministeries

Afzender

Procureur-generaal van Curaçao, van Sint Maarten, en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Adressaat

Hoofdofficier van Justitie van Curaçao

Hoofdofficier van Justitie van Sint Maarten

Hoofdofficier van Justitie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Korpschefs en diensthouders van resp. de politiekorpsen en overige opsporingsinstanties in Curaçao, in Sint Maarten en op Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Registratienummer

2016.03

Datum inwerkingtreding

1 juni 2016

---

1. Inleiding

Het Openbaar Ministerie van Curaçao, van Sint Maarten, en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (OM) en de verschillende opsporingsinstanties¹ hanteren een (pro)actief en alert communicatiebeleid.

De maatschappelijke opdracht van OM en politie brengt niet alleen de verantwoordelijkheid mee om een effectieve bijdrage te leveren aan een veiliger en rechtvaardiger samenleving. De taakstelling vereist ook dat interventies zichtbaar, merkbaar en herkenbaar zijn voor slachtoffers, daders en hun omgeving, en dat OM en politie open zijn over hun afwegingen. De samenleving heeft daarnaast het recht

---

¹Deze aanwijzing geldt voor alle opsporingsinstanties. Te denken valt aan het KPC, KPSM, KPCN, het RST, de landsrecherches, de Kustwacht, het Afpakteam, Koninklijke Marechaussee etc. Gemakshalve worden de verschillende opsporingsdiensten in deze aanwijzing aangeduid met 'de politie'.

correct en tijdig te worden geïnformeerd over het werk van het OM in het algemeen en de ontwikkelingen in concrete onderzoeken en strafzaken in het bijzonder.

Transparantie vergroot het vertrouwen in het OM en de politie, en daarmee in de rechtsstaat. Dit is uiteindelijk in het belang van de opsporing.

In deze aanwijzing worden de verschillende verantwoordelijkheden van het OM en de politie doorgetrokken naar de wijze waarop zij inhoud geven aan de voorlichting over opsporing en vervolging. De politie is primair zelf verantwoordelijk voor de woordvoering over haar feitelijke taakuitoefening. Het OM is de eindverantwoordelijke voor zowel het eigen voorlichtingsbeleid als dat van de politie. Daarbij is van belang dat het OM exclusief belast is met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Strategische keuzes ten aanzien van de opsporing (zoals de selectie en omvang van onderzoeken) en strafvorderlijke beslissingen behoren eveneens tot het domein van het OM.

2. Opsporingsberichtgeving

Opsporingsberichtgeving is een opsporingsmiddel in strafvorderlijke zin waarbij de hulp van het publiek wordt ingeroepen via de (sociale) media en andere openbare berichten, om voor het opsporingsonderzoek relevante informatie te verkrijgen, op basis van specifiek aan het publiek gestelde vragen. Opsporingsberichtgeving is geen voorlichting en dient daarmee niet verward te worden. Deze aanwijzing heeft dan ook geen betrekking op opsporingsberichtgeving.

3. Selectiviteit

Het OM en de politie streven naar integere en zo volledig mogelijke informatieverstrekking en verwachten eenzelfde streven aan de zijde van de media. Daarnaast nemen OM en politie zelf verantwoordelijkheid door niet zonder deze voorafgaande toets informatie te verschaffen aan vertegenwoordigers van de media. Alle media wordt een gelijke kans geboden tegelijkertijd over dezelfde informatie te beschikken.

Het OM en de politie streven naar een integere, objectieve, onpartijdige en zo volledig mogelijke informatieverstrekking aan het publiek. Verzoeken om interviews of informatie van de media zullen daarom altijd vanuit dat uitgangspunt worden beoordeeld. Hiermee wordt getracht te waarborgen dat ook na de verstrekking met die informatie op soortgelijke wijze wordt omgegaan. Het OM en de politie zullen

niet zonder deze voorafgaande toets informatie verschaffen aan vertegenwoordigers van de media.

4. Belangenafweging

Bij de voorlichting over strafzaken is van groot belang dat de juiste balans wordt gevonden tussen openheid en transparantie enerzijds en de belangen van een eerlijke procesgang, het opsporingsbelang en de privacy van de betrokkenen anderzijds. Het OM heeft toe te zien op de waarborging van die belangen, waarbij de posities van de rechter en de verdediging worden gerespecteerd.

Dit betekent dat in ieder afzonderlijk geval een belangenafweging dient te worden gemaakt tussen enerzijds openheid en transparantie en anderzijds het onderzoeksbelang. Het uitgangspunt hierbij is: transparantie wanneer het mogelijk is, terughoudendheid wanneer het nodig is. Bij de opsporing en vervolging van strafbare feiten en verdachten is de waarheidsvinding de primaire taak en het uiteindelijke doel van OM en politie. Het verstrekken van informatie aan de pers kan het onderzoek naar de ware toedracht van een zaak schaden. Daarom kan het onderzoeksbelang een reden zijn bepaalde informatie gedurende een bepaalde periode niet (volledig) te openbaren. Het OM streeft ernaar zo snel als dat kan alsnog meer openheid te geven.

5. Informatieverstrekking

5.1. Beleid

Degene die namens het OM de media te woord staat is een professional met ervaring in de omgang met de media. Dat kan een persofficier zijn of een persvoorlichter, of een officier die is belast met een specialistische portefeuille. In maatschappelijk zeer gevoelige zaken kan de hoofdofficier van justitie een toelichting geven.

OM en politie hanteren een (pro)actief en alert communicatiebeleid. Om de doelgroepen te bereiken kan de hele bandbreedte aan communicatiemiddelen worden ingezet. Voor alle platforms gelden dezelfde hoge normen van zorgvuldigheid, niet in de laatste plaats vanwege het permanente karakter van internet, waarop alle berichtgeving uiteindelijk terechtkomt. De belangen van slachtoffers en nabestaanden worden hierbij nadrukkelijk in de overwegingen betrokken. Ontwikkelingen in de berichtgeving worden nauwgezet gevolgd om te kunnen bepalen of aanvullende of corrigerende berichtgeving gewenst is om een feitelijk onjuiste beeldvorming te corrigeren.

Ook wanneer later blijkt dat de aanvankelijke berichtgeving van het OM of de politie onvolledig of onjuist is geweest, wordt hiervan zo spoedig mogelijk melding gemaakt aan de media. Het ligt voor de hand dat de partij die de betreffende informatie heeft gemeld de mededeling aan de media doet. Een dergelijke handelwijze draagt bij aan het vergroten van het vertrouwen van de burger in OM en politie. Vanzelfsprekend dient onvolledige of onjuiste berichtgeving die nog niet tot publicatie heeft geleid bij het betreffende medium te worden gecorrigeerd alvorens deze berichtgeving naar buiten wordt gebracht. Ook het onjuist vertalen van informatie door de media kan aanleiding vormen dit door middel van een persbericht recht te zetten.

Ingeval een verdachte niet langer als zodanig wordt aangemerkt en over de verdenking in een eerder stadium actieve voorlichting heeft plaatsgevonden, dan dient dit - eventueel na overleg met de verdachte of diens raadsman - actief te worden gemeld.

5.2. Verstrekking van persoonsgegevens

Informatie over personen kan worden verstrekt waarbij in beginsel wordt volstaan met het verstrekken van initialen, geslacht, leeftijd en land. Bij publicatie van nadere persoonsgegevens zal telkens per geval worden afgewogen of het belang van de publicatie in redelijke verhouding staat tot het belang van de betrokkene, in het bijzonder diens recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Verstrekking van persoonsgegevens aan de pers die kunnen leiden tot identificatie dient altijd afgestemd te worden met de hoofdofficier van justitie.

Indien een verdachte zelf de media zoekt, gaat het OM ervan uit dat de verdachte geen bezwaar heeft tegen bevestiging van zijn volledige personalia door het Openbaar Ministerie tegenover de media.

Ingeval een publiekelijk bekend persoon bij een strafzaak is of lijkt te zijn betrokken als verdachte of slachtoffer, dan is de kans groot dat de media aandacht zal besteden aan de zaak. Ook in zo'n geval geldt onverkort de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de verdachte en het slachtoffer.

Daarnaast kan het OM of de politie besluiten een persbericht uit te brengen wanneer bepaalde onderzoeksgegevens, zoals de verdenking(en) of persoonsgegevens van de verdachte(n), al door diverse bronnen zijn gemeld en als algemeen bekend mogen worden verondersteld, wanneer daardoor misverstanden of onjuistheden dienen te worden rechtgezet of een eerder bericht in de media dient te worden genuanceerd.

Voordat aanvullende informatie aan de pers wordt verstrekt, zal het OM zo mogelijk contact opnemen met de raadsliden van de betrokken partij(en) in de strafzaak om deze te informeren.

Volledige personalia van minderjarigen worden niet openbaar gemaakt.

5.3. Slachtoffer

In de zwaardere strafzaken (moord, doodslag en zeden) kan het publiceren van details over een zaak grote impact hebben voor het slachtoffer of de nabestaanden. Mede daarom betrachten OM en politie in die gevallen een zekere terughoudendheid in de communicatie en nemen zij indien mogelijk contact op met het slachtoffer, de nabestaanden of hun raadsman voordat de media geïnformeerd worden.

5.4. Raadsman

Als uit een publicatie of een optreden in de media blijkt dat (de raadsman van) een verdachte zelf met informatie over de verdachte (of over de zaak) naar buiten is getreden, gaat het OM ervan uit dat de verdachte er geen bezwaar tegen heeft dat het OM in de media reageert op de uitlatingen van de raadsman. In beginsel zal de informatie die daarbij wordt verstrekt, niet verder gaan dan de informatie die reeds door de verdachte of diens raadsman is prijsgegeven. Het OM houdt zich hierbij aan het verbod van trial by media en zal zich niet laten verleiden tot een langdurige discussie over een zaak via de media.

5.5. Afstemming met de politie

Tot het moment dat een verdachte wordt voorgeleid aan de rechter-commissaris ter toetsing van de rechtmatigheid van de inverzekeringstelling, is de berichtgeving in beginsel aan de politie, daarna is de woordvoering aan het OM. Het OM kan om verschillende redenen besluiten de woordvoering in een eerder stadium over te nemen: in verband met het procesrisico, het ingeschatte afbreukrisico, of wanneer sprake is van een gevoelige, geruchtmakende of projectmatige zaak. De politie beperkt zich in alle gevallen tot het verstrekken van operationele informatie.

Ook na de voorgeleiding aan de rechter-commissaris kan nog een belangrijke rol voor de politie weggelegd zijn in de communicatie met de pers. Zo kan communicatie door de politie een bijdrage leveren aan de vermindering van gevoelens van onrust of onveiligheid. Ook in zo'n geval beperkt de politie zich tot de operationele kant van de zaak. Omdat de woordvoering na voorgeleiding aan het

OM is toebedeeld, dient de politie in die zaken de pers met vragen door te verwijzen naar het OM. Wanneer – na onderlinge afstemming tussen OM en politie – blijkt dat de vragen zien op de operationele kant van de zaak, verwijst het OM de woordvoering voor dat deel door naar de politie.

De voorlichter van de politie wordt geïnformeerd voordat het OM in een gevoelige zaak een persbericht verstuurt. Bestaan er van politiezijde inhoudelijke bezwaren tegen het uit te brengen persbericht, dan vindt nadere afstemming plaats. Leidt dat niet tot overeenstemming, dan beslist uiteindelijk de hoofdofficier als eindverantwoordelijke over het al dan niet uitbrengen van een (gewijzigd) persbericht. Persberichten die (mede) betrekking hebben op ernstige verstoringen van de openbare orde worden daarnaast afgestemd met de desbetreffende minister.

Geruchtmakende zaken – bijvoorbeeld zaken waarbij personen betrokken zijn die op de een of andere manier in het oog springen, of die in ernstige mate afwijken van de dagelijkse praktijk – overstijgen het operationele niveau. In dit soort zaken trekken OM en politie gezamenlijk op. De woordvoering wordt uit beider naam gedaan. Er vindt constant afstemming plaats tussen OM en politie. De communicatie door de politie heeft hierbij als belangrijk doel een bijdrage te leveren aan de vermindering van de gevoelens van onrust of onveiligheid.

De woordvoering over onderzoeken door de Landsrecherche ligt in alle gevallen bij het OM.

5.6. Berichtgeving na voorgeleiding

De beslissing van de rechter-commissaris om een verdachte al dan niet in bewaring te stellen dient formeel door het Gerecht te worden gemeld. Het OM neemt vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid de ruimte in de media te reageren op beslissingen van de zittende magistratuur, maar zal zich daarbij beperken tot het doen van feitelijke mededelingen. Het geven van een inhoudelijke toelichting op of motivering van een rechterlijke beslissingen is een taak en verantwoordelijkheid van de zittende magistratuur.

5.7. Berichtgeving na afdoeningsbeslissing

Zaken die grote maatschappelijke en/of politieke belangstelling ondervinden en die door het OM worden afgedaan – bijvoorbeeld omdat de zaak wordt geseponeerd of omdat de verdachte een bijzondere of hoge transactie wordt aangeboden – worden

actief, bijvoorbeeld door middel van een persbericht, gemeld. Dat geldt ook voor schikkingen met rechtspersonen.

5.8. Berichtgeving tijdens de zitting

Tot de primaire taken van het OM behoort het optreden ter zitting. Daar legt het OM in het openbaar verantwoording af over het eigen handelen en het handelen van functionarissen en instanties die onder het gezag van het OM opereren.

De rechter of de Kamervoorzitter van het Hof heeft de bevoegdheid toestemming te verlenen aan vertegenwoordigers van de audiovisuele media voor het filmen van de opkomst van het Gerecht of het Hof. Het OM sluit aan bij de beslissing van de rechter of Kamervoorzitter van het Hof. Als die toestemming is gegeven, mag ook, gelet op de publieke functie van een officier van justitie, de opkomst van het OM, de voordracht van de zaak én het uitspreken van het requisitoir worden gefilmd, tenzij naar het uiteindelijke oordeel van de hoofdofficier van justitie c.q. procureur-generaal (die verantwoordelijk is voor de veiligheid van officieren van justitie respectievelijk advocaten-generaal) evidente bezwaren bestaan met het oog op de veiligheid.

Vanzelfsprekend kan na de openbare zitting het requisitoir worden toegelicht aan de pers. In sommige zaken kan het OM ook kiezen voor het verstrekken van een (deels) geanonimiseerde kopie, een uittreksel, of een factsheet van het requisitoir. Overigens geldt ook na de openbare zitting, waar allerlei privacygevoelige informatie in het openbaar is behandeld, het eerder genoemde uitgangspunt ten aanzien van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van verdachten, slachtoffers, nabestaanden, getuigen en andere betrokkenen.

Zittingen waar minderjarige verdachten terechtstaan zijn besloten. Het OM kan direct na afloop van de besloten zitting de eis tegen de minderjarige verdachte bekendmaken en een toelichting daarop geven. In bijzondere gevallen kan, bijvoorbeeld om geruchten tegen te gaan of om onjuiste informatie uit de media te houden, extra informatie over het delict of de verdachte worden gegeven.

5.9. Berichtgeving na de uitspraak

Het OM neemt vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid de ruimte om in de media te reageren op uitspraken van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Indien de officier van justitie heeft besloten hoger beroep in te stellen tegen een vonnis, dan wordt dat, door het OM aan de media gemeld. De advocaat-generaal informeert via

de woordvoerder de media over zaken waarin door het OM beroep in cassatie is ingesteld.

5.10. Bijzondere zaken

- De woordvoering over de opsporing van een ontsnapte gedetineerde ligt in beginsel bij de politie.
- Als een medewerker van een opsporingsinstantie als verdachte betrokken is bij een zaak, ligt de woordvoering over het onderzoek bij het OM, ook als er (nog) geen sprake is van een onderzoek door de Landsrecherche. De woordvoering over de arbeidsrechtelijke positie van en eventuele disciplinaire maatregelen tegen de verdachte ligt bij de werkgever van de verdachte.
- Als een medewerker van het OM of de Landsrecherche disciplinair wordt ontslagen of onderwerp is van een onderzoek als gevolg van een integriteitsschending gerelateerd aan het primaire proces, informeert het OM de media hierover. Daarbij wordt aangegeven of de medewerker tot het rechterlijk personeel (officieren van justitie of advocaten-generaal) behoort. In het geval een disciplinaire maatregel tegen een rechterlijk ambtenaar wordt opgelegd, wordt ongeacht of de schending gerelateerd is aan het primaire proces de media ingelicht. Als een medewerker van het OM (een ambtenaar of een rechterlijk ambtenaar) of een bij de Landsrecherche aangestelde opsporingsambtenaar een disciplinaire maatregel krijgt opgelegd – niet zijnde disciplinair ontslag – worden de media desgevraagd geïnformeerd. Over de inhoud van de disciplinaire maatregel wordt in beginsel niet extern gecommuniceerd.

6. Overgangsrecht

Deze aanwijzing is geldig vanaf de datum van inwerkingtreding.

**De procureur-generaal,
mr. A.R.E. Schram**

Willemstad, 27 mei 2016